

Mnenje Fiskalnega sveta ob sprejemanju ukrepov za preprečitev posledic epidemije COVID-19

Državni zbor je 2. 4. 2020 potrdil Zakon o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (v nadaljevanju: Zakon).¹ Mednarodne organizacije priporočajo uvajanje ukrepov v smiselnem sosledju, in sicer tako, da v čim večji meri in čim bolj učinkovito naslavlja področja, ki jih epidemija v posameznih obdobjih najmočneje prizadene, in hkrati odpirajo manevrski prostor ekonomski politiki v nadaljnjih fazah odpravljanja posledic epidemije.² Po teh priporočilih je najprej potrebno zagotoviti ustrezna sredstva za potrebe zdravstvenega sistema. V naslednji fazi je nujno poskrbeti za ohranitev delovnih mest in zagotoviti čim bolj normalno delovanje gospodarstva ter s tem omogočiti ohranjanje dolgoročnega gospodarskega potenciala.

Fiskalni svet je 17. 3. 2020 ocenil, da razglasitev epidemije v Sloveniji predstavlja "neobičajen dogodek", ki po 12. členu Zakona o fiskalnem pravilu omogoča uveljavitev izjemnih okoliščin za ukrepe, namenjene blaženju posledic takšnega dogodka, in s tem tudi začasno odstopanje od srednjeročne uravnoveženosti javnih financ.³ V trenutnih razmerah je obsežno in večplastno učinkovito ukrepanje države za omilitev posledic epidemije upravičeno. Napovedi domačih in mednarodnih institucij namreč nakazujejo globok padec gospodarske aktivnosti zaradi domačih in mednarodnih razsežnosti epidemije. Padec gospodarske aktivnosti bo skupaj z doslej sprejetimi ukrepi letos povzročil visok primanjkljaj in s tem tudi višji dolg sektorja država.

Fiskalni svet po pregledu in ovrednotenju vsebine Zakona ocenjuje, da so ukrepi v pretežni meri vsebinsko skladni s priporočili mednarodnih organizacij in so tudi po obsegu primerljivi z ukrepi, sprejetimi v drugih državah. Kljub upravičenosti začasnega odstopanja od srednjeročne javnofinančne vzdržnosti pa z upoštevanjem razprav ob sprejemanju Zakona pozivamo vse deležnike, da ob sprejemanju nadaljnjih ukrepov še bolj kot v dosedanem procesu zasledujejo načela usmerjenosti ukrepov v odpravljanje posledic pandemije, njihove preprostosti in časovne omejenosti. Ob zavedanju povečane splošne socialne in ekonomske negotovosti in hkrati ob precejšnjem javnofinančnem strošku ukrepanja priporočamo tehtnejši razmislek, kdaj oziroma v kateri fazi spopadanja z epidemijo bi bili določeni ukrepi najbolj učinkoviti oziroma kdaj bodo časovno primerni morebitni spodbujevalni ukrepi za ponovni zagon ekonomije. Od kombinacije sprejetih ukrepov in njihove izvedbe je namreč ključno odvisno, ali bo slovensko gospodarstvo zaključek epidemije pričakalo v kondiciji, ki bo omogočala čim hitrejši izhod iz krize. Hiter izhod iz krize in s tem povrnitev zaupanja predstavlja enega od nujnih pogojev za zagotavljanje socialne varnosti in ekonomske blaginje ter tudi za zagotavljanje javnofinančne vzdržnosti na daljši rok.

¹ https://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/izbranZakonAkt?uid=2C6DA06664D33432C125853E00653755&db=pre_zak&mandat=VIII&tip=doc

² Mnenja Mednarodnega denarnega sklada, Sveta Evrope in OECD so razpoložljiva npr. na:

<https://blogs.imf.org/2020/04/01/economic-policies-for-the-covid-19-war/>

<https://blogs.imf.org/2020/03/09/limiting-the-economic-fallout-of-the-coronavirus-with-large-targeted-policies/>

<https://www.consilium.europa.eu/en/policies/covid-19-coronavirus-outbreak/>

[https://read.oecd-ilibrary.org/view/?ref=119_119674-tbcxotkmhb&title=Coronavirus_\(COVID-19\)Joint_actions_to_win_the_war](https://read.oecd-ilibrary.org/view/?ref=119_119674-tbcxotkmhb&title=Coronavirus_(COVID-19)Joint_actions_to_win_the_war)

³ http://www.fs-rs.si/wp-content/uploads/2020/03/Uveljavljanje-izjemnih-okoli%C5%A1%C4%8Din-po-ZFisP_marec2020.pdf